

8. és 9. hónap

- rohamos mozgásfejlődés egészen a felállásig

Minden ember egyszeri és megismételhetetlen, ezért mindenkit már csecsemőkorában is csakis önmagához szabad hasonlítani. A cikksorozatban az egyes életkori szakaszokban leírt fejlődési állomások csak irányadóak, a lényeg a mozgásfejlődés minőségén van, azon, hogy minden mozgásforma a genetikailag meghatározott sorrendben kövesse egymást.

Vannak olyan babák, akik villámgyorsan kúsznak, és mivel így bárhová eljuthatnak, nem akarnak még mászni vagy felállni. Vannak olyanok is, akik nem szeretnek kúszni, ezért

gyorsan elkezdnek mászni, hogy szabadon közlekedhessenek. Vannak megfontoltabb, nyugodtabb temperamentumú babák is, akik minden mozgásformát később kezdenek el, és néhány hetes csúszásban vannak a többiekhez képest. Ezek az eltérések természetesek, beleférnek az úgynevezett normál övezetbe.

Azonban a gyermeki idegrendszer szerveződése és összehangolt

működése akkor lesz megfelelően magas szintű a beszédhez és a gondolkodáshoz, ha a csecsemőkorban nem maradnak ki fejlődési szakaszok, vagy nem cserélődnek fel az alapvető mozgásformák. Például nem marad ki a forgás, a kúszás, a mászás, vagy ezek nem követik egymást felcserélt sorrendben, azaz a kicsi mászni kezd előbb, csak azután ül fel majd áll. Minden szülőnek és szakembernek az a legfőbb feladata, hogy a gyermek adottságaihoz igazodva, gyorsabb vagy lassabb ütemben, de minden baba át tudjon haladni az evolúció által beprogramozott fejlődési íven.

Kúszás, mászás, felülés, felállás

A nyolcadik és a kilencedik hónapban nagyon sok minden történik a baba fejlődésében. A guruló és kúszó apróság megtanul mászni, aztán feltérdelni, felülni majd a bútorok mellett felállni.

- A kúszás mellett egyre többször megpróbálkozik a mászással, de ez még többnyire akkor sikerül, amikor éppen nincs más dolga, csak gyakorolni akarja az új tudományát. Ha játszani szeretne valamivel, vagy éppen siet valahová, akkor gyorsan hasra huppan vagy a jól megtanult kúszással megy el a célig.
- A kúszásból csak félig tud oldalra kiülni, mert az egyik kezével támaszkodnia kell, ezért ha két kézzel akar valamit megfogni, akkor a hasára vagy a hátára fekszik. Négykézlábból azonban határozott mozdulattal felül, mert a törzskontrollja és a karja

már megerősödött. Úgy ül le, hogy kibillenti oldalra a fenekét, és a karjával támaszkodva ülésbe tolja magát, miközben a lábait előre teszi.

- Egyre hosszabb ideig ücsörög egyedül, már alig kell támaszkodnia közben, így mindkét keze szabaddá válik, és a kézügyesség fejlődése is felgyorsul. A biztonságos ülőegyensúly akkor alakul ki, amikor a baba a fejét bármerre forgatva és a karjával bármerre kinyúlva sem dől el. Ha megunta az ülést, akkor előre vagy oldalra támaszkodva visszamegy négykézláb állásba vagy lefekszik.

- Mászás közben is többször megáll, felemeli a fejét, leül a lábára, mint egy cica és körbenéz, majd újból elindul. Meghökkenítő fürgeséggel járja be kúszva és mászva a lakás minden zugát, még az alacsonyan lévő nyitott szekrénybe is bebújik. Mindent megvizsgál, ami a keze ügyébe kerül, mindenhová benéz, kipakolja a fiókot és mindent leszed a polcról.

- Még nem ismeri a veszélyt, ezért érdemes biztonságossá tenni a környezetét, hogy a lehető legkevesebb korlátozással fedezhesse fel az otthonát. Ha van rá lehetőség, érdemes őt kivinni a teraszra vagy a pázsitra, hadd mászkáljon ott is. A fű, a kő, a kinti természetes felületek, az érdekes kerti játékok, nyári pancsolók új játszóterek a számára, ahol tovább tökéletesítheti mozgásügyességét.

- Ha sikerül felkapaszkodnia valami mellett, boldogan áll, de eleinte még nem mindig sikerül esés nélkül visszamennie. Az álló baba akkor van biztonságban, ha már kialakult nála az egyensúlyvesztésre megjelenő automatikus kitámasztó reakció. Ha a baba túl sokszor esik úgy, hogy megüti a fejét, vagy állva hátraveti magát, akkor érdemes elbarikádozni az alacsony bútorokat, hogy ne tudjon mellettük felállni. Ekkor inkább telepedjünk mellé a szőnyegre és közös játékkal érdemes fejleszteni az ülő egyensúlyát valamint gyakorolni az ülve támaszkodást.

- A négykézlábból feltérdelés mozzanata szintén erősíti a törzstartást és az egyensúlyt, a térdelésből visszahuppanás pedig a támaszkodási reakciót.

A jól fejlődő babának azonban nincs szüksége semmilyen fejlesztésre, csak a tudatos odafigyelésre, és a megfelelő bababarát környezet kialakítására.

Kézügyesség

A kézhasználat, a tárgyakkal való manipuláció színvonala megmutatja a gyermek érdeklődésének szintjét, jelzi az értelmi képességeinek érettségét. Ülve a két kezes játék új manipulációs tevékenységek megjelenését eredményezi. A baba elkezd a két kezében lévő játékokat egymáshoz ütögetni. Maga előtt tartva össze tudja hasonlítani a két tárgy nagyságát, alakját vagy színét. Szándékosan eldobja a tárgyakat és figyel, hogy mi történik velük és mit szól ehhez anya. A különböző nagyságú tárgyakat másképp fogja meg, az egész nagyokat marokfogással, a kisebb kockákat csak az ujjával. Az egész aprókat csipeszfogással, a mutató és hüvelykujjával veszi fel, de a másik három ujj még nem hajlik be. Az ügyes baba már nem csak egymás mellé rakosgatja a kockákat, hanem kettőből tornyot is tud építeni. A tárgyakon lévő lyukakat már rég felfedezte, most azonban elkezd beledugdosni a kisebb dolgokat.

Az emberi kéz kifinomult mozdulatainak elsajátítását, a grafomotoros ügyesség alapjait a csecsemőkorban kell elvetni. Adjunk a pici kezébe minél többféle tapintású és anyagú, minél többféle formájú és nagyságú tárgyat.

Szeparációs szorongás

A nyolc hónapos baba elkezdi leválni az édesanyjáról és rádöbben arra, hogy ők ketten teljesen különálló személyek. Ezt a gondolatot a mászás is megerősíti benne, amikor észreveszi, hogy térben eltávolodnak egymástól. Ekkor felébred benne a szeparációs szorongás, a félelem attól, hogyha szem elől téveszti az anyukáját, akkor örökre elveszti és soha többé nem látja. Még nem alakult ki benne a tárgyállandóság, az a tudás a dolgokról, hogyha nem lát valamit, akkor az nem tűnik el végleg. Még nem tudja, hogy ha anya kimegy a konyhába, akkor hamarosan visszajön. Ez az állapot szorosabbra fűzi a kettejük közötti kötődést. A legtöbb anyukának ez édes teher, hiszen az a csodálatos érzés tölti el, hogy a babájának ő a legfontosabb a világon. A tárgyak állandóságának felismerése hosszú tanulási folyamat eredménye. Ahogy nyílik a pici értelme, és megtanulja, hogy a dolgok nem tűnnek csak úgy el a semmibe, úgy lesz egyre nyugodtabb és az ösbizalom részeként tudni fogja, hogy az anyukájára mindig számíthat.

Konstanciák – állandóság

Az eddigi kilenc hónap alatt a csecsemő megismerő tevékenysége révén már kialakult benne egy tudás a tárgyak és játékok formájáról, nagyságáról és színéről. A tárgyak megfogása, azok mozgatása, forgatása, ütögetése közben újra és újra megtapasztalta azok fizikai tulajdonságait. Tudja, hogy a cumisüvege vagy a kedvenc játéka mindig ugyanolyan alakú, függetlenül attól, hogy milyen messze van tőle vagy éppen melyik oldalát látja. Már azt is kezdi megtanulni, hogy a tárgyak színe nem változik akkor sem, ha rájuk süt a nap vagy árnyékban vannak. A körülötte lévő dolgok tulajdonságainak, azok állandóságának felismerése feltétlenül szükséges ahhoz, hogy képes legyen gondolatban szavakat kapcsolni hozzájuk, és később meg is tudja nevezni ezeket, vagyis képes legyen beszélni róluk. A fizikai valóság mentális leképeződése adja azt a fogalmi hálót, aminek a segítségével gondolkodni tudunk és a gondolatainkat képesek vagyunk megosztani másokkal.

Beszédhangok, beszédértés

A gagyogó csecsemő minden hangot kipróbál, amit a szájával ki tud adni. Fél éves kor után egyre inkább csak azokat a hangokat ismételteti, amiket a környezetében hall, így a saját anyanyelve szempontjából idegen hangok lassan teljesen eltűnnek. A kilenc hónapos baba tudatosan utánozza az emberi beszédet, ismételteti a szótagokat, amiknek a felnőttek értelmet adnak, és egy éves korra alakul ki a sajátos bababeszédből a valódi, értelemmel teli szó.

A második félévben a beszéd megértése is elkezdődik, de igazából a baba még nem érti a szavak konkrét jelentését, hanem csak a helyzetet értelmezi, amellyel kapcsolatban a szavakat hallotta. Vagyis a beszédhez kapcsolódó hangszínt, a beszélő hangulatát, mozdulatait és érzelmeit ismeri fel és ehhez társítja a szavakat.

A beszéd alapjai a hangok, de csak akkor kezd el beszélni a gyermek, ha a szándék is meg van benne. A közlési vágy már az első hónapokban megjelenik, de csak akkor tud kiteljesedni, ha a baba azt érzi, hogy figyelnek rá és megértik őt. A kommunikáció, a beszélgetés a kölcsönösségen alapul, vagyis minden esetben reagáljunk a baba hangjaira, jelezzük, hogy értjük, amit mond. Azok a picik, akiknek természetes, hogy figyelnek rájuk és a mondanivalójuk mindig nyitott fülekre talál, azok egy éves korukban szívesen és bátran mondanak majd szavakat.